

MUNI SPORT

7. Žák

Obsah

- Žák (učení, teorie učení, strategie učení žáků, žákovo pojetí učiva, styly učení, výsledky učení, kompetence).
- Homogenita, heterogenita a diverzita žáků.
- Motivace k učení.
- Kázeň.
- Mravní výchova.

Žák – jeden z aktérů výuky

- Nadsázka – kvůli žákovi...
  - vznikly školy,
  - vzdělávají se učitelé,
  - inovují se vzdělávací programy atd.
- Proč je důležité vzdělávat „žáka“?
  - přestože jde o vzdělávání „jedince“, tak jde v kontextu společnosti o „masovou záležitost“
  - vzděláváním (obsahem, kvalitním procesem) budujeme lidský kapitál jedince, mnoho jedinců pak kapitál společnosti
  - vzdělávání jedince – směřování k plnohodnotnému životu (osobní uplatnění)
  - při vzdělávání přihlídnout k potřebám společnosti, k potřebám jednotlivých žáků, možnostem a zájmům [Latina třeba pro... skladníka ve šroubárně](#)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MUNI
SPORT

Charakteristika žáka

- sociální role, vyučovaný subjekt
- dva extrémy: **1. tradičně pojatá výuka** (proces jednosměrného působení) – žák jako (nekompetentní) objekt, který je učitelem veden, usměrňován, formován vs. např. **2. alternativní školy** (pedocentrismus) – žák jako partner, výchovné a vzdělávací činnosti v souladu s individuálními potřebami jedince v ideálním případě hledat rovnováhu mezi těmito koncepcemi

Žákovo pojetí učiva

TABULA RASA

"Tabula rasa"
An ancient philosophical idea of an unmarked slate. A blank page. The human mind, especially at birth, is a blank or empty state before experience or education.

- Žák = celistvá osobnost – od ostatních se liší vlastnostmi, zkušenostmi, postoji, chováním apod. – proměňují se v čase, nejsou stabilní (UČENÍ)!
- Do školy přichází s **prekoncepty** (nikoli jako tabula rasa) – žákovské, předvědecké, naivní představy, unikátní pojetí provázené často emocemi, interpretační rámce podložené dosavadní zkušeností; má osobité zkušenosti, představy, ideje... ALE stále platí, že dochází k formování, ovlivňování osobností žáků (obzvláště v období puberty a adolescence). **Miskoncepce.**
- **Transmisivní x konstruktivistické pojetí výuky.**

Západ prezentace

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

MUNI
SPORT

Výsledky učení, kompetence

- soubor vědomostí, dovedností a kompetencí, které si žák osvojila je schopný je na konci dané etapy/procesu prokázat (vlastnictví osobnosti)
- učitelé se s nimi seznámí v rámcových vzdělávacích programech, transformace do školních vzdělávacích programů
- výsledky důležité pro stanovování cílů = výsledný stav v rozvoji žáků + formativní hodnocení

Školní třída

- sociální skupina, vytvořena záměrně, má pevnou strukturu, její činnost je dlouhodobá
- jedinec se ve skupině chová jinak, období puberty – pro jedince je důležité, jak ho vnímají vrstevníci
- Žák se přizpůsobuje podmínkám:
  - a) materiálním (např. vybavení, velikost tělocvičny...)
  - b) fyzikálním (např. osvětlení, teplota, hluk...)
  - c) sociálním (klíma třídy, vztahy ve třídě: „hvězda“, „outsider“...)

Proč chodit do školy?

www.menti.com (kód: 5727133)

Asi jak v které zemi...

Vzdělání = skutečné bohatství, začínají si ho čím dál tím víc cenit zejména a bohužel zatím jen soukromé sektory.

To, co umím, zvyšuje „moji hodnotu“ – lidský kapitál. Budoucnost učitelství? Reforma školství? Reforma TV? (*Strategie vzdělávací politiky do roku 2030*)

A opět se přepneme do www.menti.com

Typologie žáků podle vybraných složek osobnosti

- „**Problémový**“ žák? Ten, kdo reaguje v daném prostředí odlišně, než je běžně zvykem či normou. Jeho okolí hodnotí pouze *výsledky*, tj. jeho projevy, skutky a problémy, jež s ním mají.
- Žák vyrušující při výuce:
  - neklidný (obtíže při soustředění)
  - konfliktní (odmítá plnit požadavky - jsou pro něj často nesmyslné)
  - provokující (snaží se bavit třídu poznámkami k výuce, vytrvale na něčem trvá, musí mít poslední slovo)
  - agresivní (ve smyslu odmítavé reakce na „cokoli“)
  - emocionální (rychlá změna emocí, přijde v dobré náladě a během okamžiku se rozčiluje)
  - nepřizpůsobiví (ve smyslu nejsou flexibilní, nedokážou zpracovat požadavek na změnu např. od jedné činnosti ke druhé)
  - extravert (vyhledává společnost, rád komunikuje...) x introvert (nemají potřebu být středem pozornosti, komunikovat se všemi...)

Typologie žáků podle smyslového vnímání

- **Vizuál** – vnímá očima, má rád schémata, barevné podtrhávání, často mluví o tom, co „vidí“, jak si něco „představuje“ ...
- **Auditiv** – vnímá sluchem, většinu toho, co učitel řekne, si zapamatuje, aniž by si musel psát učitelův výklad slovo od slova, vnímá barvu, dynamiku, rychlost řeči, často mluví o tom, co „slyšel“, jak něco „zní“ ...
- **Kinestet** – vnímá zážitky, prožitky, pocity, emoce, často mluví o tom, že to byl „super zážitek“, „to se musí zažít“ ...

Styly učení

Marečku, podejte mi pero... a parní stroj :)

Styly učení

- **Styly učení** = postupy při učení, které jedinec v daném období preferuje; jsou svébytné svou orientovaností, motivovaností, strukturou, posloupností, hloubkou ...
- **Problém?** Chceme od žáka, aby se učil = obsah. Neříkáme mu, jak se má učit (postup, jak by to měl nejlépe zvládnout). Naopak mu říkáme univerzální poučky – platí ale pro všechny? Jdeme na www.menti.com 😊

Styly učení

- **Učení** = proces, během něho a v důsledku něho mění člověk svůj soubor poznatků, mění své formy chování, mění vlastnosti své osobnosti, mění obraz sama sebe, mění své vztahy k lidem kolem.
- 1. Preferované prostředí při učení** (zvuky – ticho, hluk, teplota, osvětlení, nábytek – židle + stůl, křeslo, postel...)
- 2. Preferované emocionální potřeby** (vnitřní x vnější motivace, odpovědnost za výsledky učení...)
- 3. Sociální potřeby při učení** (sám x se spolužáky...)
- 4. Preferované tělesné potřeby** (konzumování něčeho, pohyb při učení, doba na učení – ráno, dopoledne...)

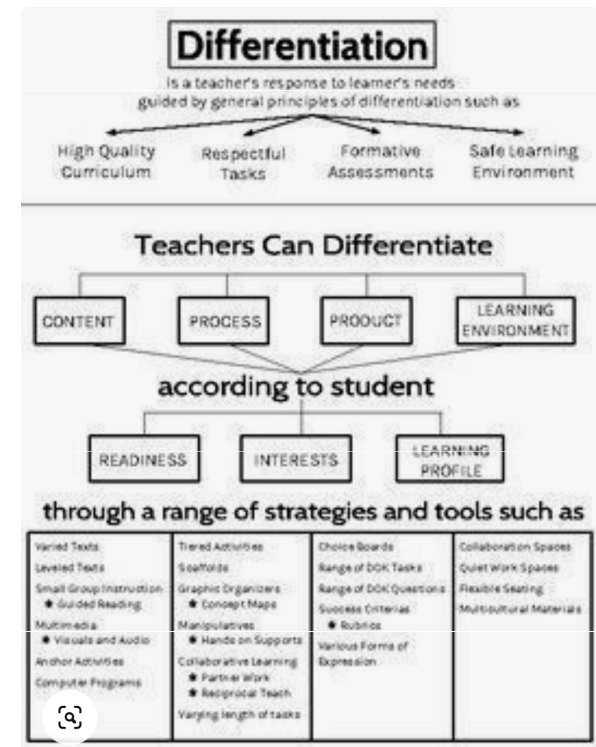
Přístup žáků k učení – zájem o předmět

- **povrchový** – absolvovat daný předmět, vyhnout se neúspěchu, splnit požadavky reprodukováním učiva
- **hloubkový** – zájem o učivo, o obor; důležitost pro budoucí profesi, skutečně porozumět učivu
- **strategický (utilitární)** – získat co nejlepší známky, soutěžit s ostatními, uspět jakýmkoli způsobem

Homogenita, heterogenita a diverzita žáků

- Diferenciace ve výuce – nikoli homogenita, ale heterogenita (rozmanitost podle různých kritérií – překonáno: pohlaví, věk,... akcentováno: sociální, mentální, etnické...)
- Diverzita: umožňuje rozvinout u všech žáků jejich osobní potenciál (princip rovných příležitostí ke vzdělávání: např. zdravotní, mentální, etnická, sociální...)

Motivace k učení

- Jedna z nutných podmínek efektivního učení.
- Hybná síla k aktivizaci jedince.
  1. **vnitřní** – účinnější, vychází z osobních pohnutek jedince (např. zájem o předmět, smysluplnost pro život...)
  2. **vnější** – podněcována „vnějším zdrojem“ (např. snaha o splnění předmětu, vyhnutí se neúspěchu..., odměna, pochvala, trest...)
- Autorita učitele, přiměřené nároky, formativní hodnocení, práce s chybou.

Kázeň

- Dodržování stanovených norem – pravidel (společenská, školní, třídní – předmětová).
- Spolupráce s učitelem na stanovených cílech.
- Panující klima třídy.

Mravní výchova

- Cíl: autonomní, vnitřně integrovaná, svobodná a zodpovědná osobnost, která jedná uvědoměle na základě vnitřního přesvědčení a v souladu se společenskými normami.
  1. Morální autonomie = jednání na základě vlastního svobodného rozhodnutí.
  2. Morální heteronomie = jednání na základě rozhodnutí druhého, možné i na základě vnějších tlaků.
- Metody **přímé** (vysvětlování, poučování, přesvědčování, hodnocení, odměna a trest....) a **nepřímé** (vzor, řád, klima...)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MUNI
SPORT

Last but not least...

- https://www.ted.com/talks/rita_pierson_every_kid_needs_a_champion

